www.svoboda-news.com

MAY 3 - 1927

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 99. Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 30. квітня, 1927. VOL. XXXV. No. 99. Jersey City, N. J., Saturday, April 30. 1927. THREE CENTS

ПРИГОТОВАННЯ ДО РОЗБИТТЯ ТАМИ ПОКІНЧЕНІ

ХТОСЬ СТРІЛЯВ НА СЕКРЕТАРЯ ТОРГОВЛІ ГУВЕРА.

НЮ ОРЛІНС, Луїсіяна, 28. квітня. — Приготовання для розірвання бережної тами на ріці Місісіпі для випущення води й обниження її урівня вже покінчені. Наступить воно, як було заповіджено, в пятницю. Прірвуть тоді таму на довжині півтора тисячі стіп. Прірванне будуть знимати рухомими фотографіями, щоби відтак показувати в цілому краю. Прірванне буде коштувати коло двох міліонів долярів.

Цілу околицю, що має бути захоплена водою по прірванню тами, стережуть тепер жовніри. Богато людий ще противиться сьому прірванню і для протесту не хоче покидати свого місця осідку. Обуреннє сих людий проти уряду проявилося теж у сей спосіб, що хтось стрілив з рушниці до урядової слідчої комісії, яка оглядала таму; в сій комісії був там тоді секретар торговлі Гувер. Вистріл не ранив нікого. Справник не відомий.

Гувер вислав до Червоного Хреста телеграму, що для допомоги людям, нараженим через повінь ріки Місісіпі, треба найменче 5 міліонів долярів. Досі зібрано 3 міліони 240 тисяч долярів.

У ріжних околицях, навіщених повінню, зявилися ріжні недуги. В цілі здержання пошести зібралися на наради губернатори 6 стейтів. Червоний Хрест потребує для здержання пошестий 42,000 шпитальних доглядачок. Лікарі подають, що між 200,000 людий, що втекли через повінь зі своїх хат, ширяться: віспа, кір, завалки, тиф, малярія, сухоти, інфлюенца й другі недуги.

КУЛИДЖ НЕ ВІДПОВІДАЄ НА ПУБЛИЧНИЙ ЗАПИТ ЗА ТРЕТУ КАНДИДАТУРУ.

РЕПУБЛИКАНЦІ БОРОНЯТЬ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНҐТОН, 28. квітня. — Президент Кулидж не відповідає на питанне в справі його нової кандидатури, яке йому публично поставив редактор місячника „Форум".

Зате Берк, визначний републиканець, виступив з публичною обороною мовчанки президента; Берк каже, що досі так водилося, що президенти підчас свого урядовання не вмішувалися в ніякі полеміки.

Берк каже далі, що президент Кулидж старається дати народови те, що народ бажає, а нарід Америки не бажає нічого так дуже, як мира й спокою.

За сей вислів Берка уже критикують другі політики, які показують йому, що брак дискусії се не мир і не спокій, але власне заповідь наближаючоїся кризи, яка всё виходить з нерозвязання важного питання.

ЗНОВА БІЙКА ЗА ФАШИЗМ.

НЮ ЙОРК, 28. квітня. — Паради, які італійські іміґранти справляють італійському летунови Пінедови, що задержався тепер у сьому місті, викликали грізні бійки серед італійських іміґрантів. Пінедови справили приняте місцеві фашистські організації, а противники фашистів пробували увірватися на сі збори. Прийшло до бійки, яку полагодили аж тоді, як прибуло 25 міських полісменів та палками вспокоїли обі сторони.

НЕ ХОЧУТЬ ПРИНЯТИ ВІДЗНАКИ ВІД КАЙЗЕРА.

НЮ ЙОРК, 28. квітня. — В 1915. році визначив німецький цісар Вільгельм Другий надгороду для найліпшого німецького співацького товариства. Надгороду дістало одно товариство в Бруклині. Відзначенне представляє собою велику золоту й срібну медалю.

Через війну відзнаки не можна було доручити. Доручено її аж тепер, коли Вільгельма вже нема на німецькому престолі, коли в Німеччині вже є республика. Через те бруклинське співацьке товариство найшлося в клопоті через своє відзначенне. Що їм з тою відзнакою робити? Уряд товариства застановляється над тим, чи не віддати сю відзнаку до музею.

ЛЕТУН ЗРІКАЄТЬСЯ ЛЕТУ ЧЕРЕЗ АТЛЯНТИЦЬКИЙ ОКЕАН.

КЕРТИС ФІЛД, Лонґ Айленд, 28. квітня. — Летуни Чеймберлин й Акоста, що десь на початку слідуючого тижня мають вилетіти в безперервний лет з Америки в Европу, вже мають все приготоване до свого лету. Нині Акоста зробив усім велику несподіванку, заявивши публично, що він не буде летіти; він уважає, що літак і так перетяжений ладунком, що кождий фунт ваги має велике значінне, і тому він в імя спортсменства вважає своїм обовязком зречися великої нагоди до славного подвигу. Він заявляє, що його постанова невідклична та що нічого не заставить його її переміняти.

ПРОЕКТ 6-ПОВЕРХОВИХ УЛИЦЬ.

НЮ ЙОРК, 28. квітня. — Др. Джан Гарис, бувший спеціяльний комішенер для реґуляції комунікації на вулицях сього міста, виступив публично з проектом облекшення комунікації на вулицях Ню Йорку через побудованне 6-поверхових улиць. Кождим поверхом малиби їхати авта певного типу. Будова таких доріг для одного міста Ню Йорку виносилаби 500 міліонів долярів, але се, на думку Гариса, оплатилося би вратованнем людського життя.

ДУМАЮТЬ УЖИВАТИ ЛІТАКА З КАТАСТРОФИ.

ГЕМПТОН, Верджінія, 27. квітня. — Корпорація летунів, що фінансувала трансатлянтійський лет Дейвиса й Вустера, котрі оногді розбилися на болотах підчас пробного лету, витягнули з болота розбитий літак і на основі оглядин прийшли до переконання, що по переведенню деяких направок літак буде можна уживати до лету через Атлянтійський океан.

Вустера мають поховати на цвинтарі Арлинґтон у Вашинґтоні, де хоронять військових героїв.

ПРИСУД СМЕРТИ НА ІМІҐРАНТА, ЩО ВБИВ ПІДПРИЄМЦЯ.

НЮ ЙОРК, 27. квітня. — Перед присяжними суддями стейтового суду в повіті Кинґз велася нині розправа проти італійського робітника Джорджа Річчі, обжалованого за вбитте свого підприємця Френка Скавульо.

Вбийство скоїлося дня 25. січня сього року. З огляду на те, що Річчі був сторожем при будові, яку вів Скавульо, а відтак Скавульо відправив його з роботи, прокуратор говорив, що обжалований убив Скавульо з пімсти за відправленне з праці.

Обжалований представляв, що він убив свого підприємця за те, що він зацнявся до його жінки. Жінка обжалованого виступила на суді свідком та признала зізнанне свого мужа. Його оборонець відтак покликався на так зване „неписане право", себто що після практики американських судів чоловік, котрого жінку забрав другий, має право вбити свого кривдника.

Суддя, однак, представив лаві присяжних, що такого права нема; що американський закон не знає ніякого оправдання для людини, яка „бере закон у свої руки" та мститься на людині, що скривдила його чи його жінку. Після такого поучення лава присяжних суддів признала обжалованого винуватим убийства першого степеня, за яке суддя буде примушений видати вирок смерти.

ЗНАЙШЛИ ВЕЛИКІ СКАРБИ.

БЕРЛІН, 27. квітня. — В малій місцевости Шіппенбайл в Східних Прусах знайшли робітники, що будували таму на ріці, великий скарб, що лежав сотки літ в землі, а вартує тепер кілька міліонів марок. Знайдено там сокири, списи, панцирі, а рівнож величезну скриню повну золота і срібла. Передано це берлінському музеєви.

ДРАМА НА СЕЛІ.

В селі Оріхівцях (пов. Підволочиська) 20-літній Іван Балицький убив 5 стрілами 16-літню Янину Патрило. Опісля вистрілом із револьверу відібрав і собі життя. Причиною цього страшного вчинку було те, що батьки дівчини не хотіли згодитися, щоб їх дочка вийшла за Балицького.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 26. квітня помер в Елизабет, Н. Дж., **Андрій Фуртас**, член У. Н. Союза і Тов. Запорожська Січ, від. 234 в Елизабет, Н. Дж. Помер він у шпитали Боні Борн Санітарюм, Скач Плейн, Н. Дж., на сухоти, пролежавши на сю недугу півтора року.

Походив із села Псари, повіту рогатинського. До У. Н. Союза вступив 15. вересня 1919 р. Невмолима смерть забрала покійного в молодім віці, бо мав всего 34 роки. Полишив вдовою жену Анастазію і сиротами дві дочки: Катерину, 8 літ, і Марію, 6 літ.

Похорон відбудеться в суботу 30. квітня з дому жалоби 274 Секенд Стр., о годині 8. рано. Відділ постановив, що в похороні мають узяти участь всі члени Товариства.

К. Пілат, секр.

ЩЕ ОДИН УКРАЇНЕЦЬ ЖЕРТВОЮ „СКРИНКОВОГО ОБМАНУ".

ЛОРЕЙН, Огайо, 27. квітня. — Василь Бобик, місцевий український іміґрант, упав жертвою відомого широко обману з скринкою до роблення гроший. Якийсь обманець запевнив його, що він має на продаж таку скринку, що як до неї вложити якусь суму гроший, то вона зараз подвоїться.

Василь Бобик повірив незнакомому мущині, який його упевняв, що він може подвоїти свій маєток. В означений час він стрінувся з тим мущиною ще раз. З незнакомим був ще один незнакомий, який мав бути свідком їх контракту. Бобик мав уложити півтретя тисячі долярів в газету, межи сторінки; сю знова газету вложено межи два куски скла, щоби він, як казав незнакомий, міг бачити, що гроші ще є в газеті. Се Бобик мав взяти зі собою з домів та вижидати до суботи, коли почтою мала до нього прийти машинка для подвоювання гроший.

Бобик ждав до суботи, до означеної 5. години сполудня. Машинка не прийшла. Минуло ще кілька годин, і машинки все ще не було. Зажурений він виняв газету, щоби вибрати вже свою суму без приходу. Та гроший в газеті не було. Бобик пішов на поліцію розповісти, що сталося. Поліція не обіцяла йому богато, бо за обманцем певно й слід застиг?

Бобик жив осібняком, і до українського народного життя не мішався. Минувшого Рождества Христового він прогнав від свого мешкання дітий-колядників, що збирали жертви на школу. Він не дурний давати на школи, з яких нікому ніякого пожитку нема. Зрештою в нього готівки при собі нема...

РАХУНКИ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

Франція має 708.591 воєнних інвалідів. Таких, що стратили руку чи ногу, начислюють 404,606; калік на очі 28,281.

Цікаво, хто почислить наших, що стали каліками за чужу справу!

У ПОЛЬЩІ ВКРАЛИ ЦІЛИЙ ПОЇЗД.

З Варшави доносять, що на тамошньому терені пропав цілий товаровий поїзд з вуглям, складений з 42 вагонів. Цей транспорт вислала копальня „Фльорентіна" ще 24. лютого ц. р. зі стації Хоржів, на Гор. Щлеську, і до нині транспорт не прийшов на місце призначення. Пошукування на всіх стаціях в Польщі не дали ніякого висліду — поїзд пропав. Як зачувати, поліція впала на слід величезної афери, якої головні „герої" криються у Варшаві.

ЩЕ ОДНА ЖЕРТВА ЕМІҐРАЦІЙНОЇ ГОРЯЧКИ.

Степан Гринкевич з Коломийщини задумав виїхати зі Старого Краю і шукати щастя за морем, в Арґентині. Продав ґрунт, дав 80 долярів завдатку на шіфкарту і нетерпеливо чекав на пашпорт, за який йому ручили аґенти з корабельного бюра в Станиславові; навіть зобовязалися відкупити проданий ним ґрунт, якби не дістав пашпорту.

По якімсь часі Гринкевич довідався, що немає права на виїзд заграницю, бо мусить іти до війска.

Дня 12. березня приїхав до Станиславова і в корабельнім бюрі домагався виконання умови, себто відкуплення назад ґрунту. Там з нього насміялися та ще й за двері хотіли викинути. З досади і жалю Гринкевич вихопив револьвер і поранив аґента. Прибігла поліція. Гринкевич стрілив до себе, але легко ранений почав тікати аж на дах дому; тут стрілив до себе ще раз і тяжко ранений упав на землю. В безнадійному стані Степана Гринкевича відвезено до місцевого шпиталя.

ЗНОВ СВЕРБИТЬ.

Німецький політик бар. Фрайтаґ заповідає нову світову війну. По його думці війну розпічне Англія на спілку з Італією, Францією і Польщею проти Совітської Росії. Німці не зможуть боронити свого краю і чужі армії перемашируютъ через Німеччину. Німці обовязково мусять вирішити, по чім боці стати і — як гадає бар. Фрайтаґ — Німці стануть по стороні, яка згодиться на уневаження версальського договору і повне узброєння Німеччини.

ПОШАНА ЧУЖОЇ НАЦІОНАЛЬНОСТИ.

Париська поліція видала наказ, щоб у фільмах і театрах не вживати більше слова „бош", принятого від вибуху війни як образливе означення „німця" (щось як у нас „шваб"). Цей розпорядок є одним з наслідків культурної пропаґанди у Франції проти короткозорого шовінізму. Цікаво, коли польський уряд догадається, що офіціяльно принятий ним термін „русин", „русини" на означення українського народу також образливий і вражає наші почування.

У ЛЬВОВІ АРЕШТОВАНО 200 УКРАЇНЦІВ

ЛЬВІВ, 27. квітня. — „Норриставн Таймс Гералд" подає як одержану телеграму зі Львова, що там польська поліція арештувала 200 Українців, запідозрілих о викликанне української революції в Польщі.

В ПЕКІНІ СТРАЧУЮТЬ 24 КОМУНІСТІВ.

ПЕКІН, 28. квітня. — На приказ маршала Ченг Тсо Ліна страчено 24 комуністів, яких арештовано місяць тому назад при ревізії совітського консуляту. Між страченими находиться Лі-Тай-Хо, молода людина, що була головою комуністичної групи в Пекіні і одна жінка, яка зачислялася до большевицьких лідерів.

Страченне, зглядно засуд смерти, наступив по тридневній секретній розправі, підчас якої мало виказатися, що засуджені були аґентами Москви та хотіли націоналізувати фабрики, торговлю і промисл.

Заграничним журналістам дали вгляд до судових актів, особливо до тих, що їх забрано при ревізії. З тих документів пороблено фотографії. З них виходить, що Москва вела велику шпіонажу. Були там протоколи з розмов ведених підчас обідів з ріжними визначними людьми а рівнож були підслухані телефонічні розмови між амбасадами. Засуджені мали бути саме на услугах цеї шпіонажі.

Ґенерал Ченг Кай Шек в Шангаю мав засудити на смерть рівнож значне число комуністів, хоч сам він відомий з радикальних поглядів. Найбільше подражнений він большевицькою аґітацією, яка домагалася при війску цивільних політичних комісарів.

ҐЕНЕРАЛ ВРАНҐЕЛЬ ГОТУЄ НОВУ АВАНТУРУ.

БІЛГОРОД, 28. квітня. — Перебуває тут ґенерал Врангель та переговорює секретно з ріжними визначними російськими ґенералами. До Білгороду зїзджається заразом велике число російських монархістів. Говорять, що Врангель готує нову 20,000 армію з російських скитальців жовнірів і офіцирів, яку хоче дати на услуги Анґлії та вислати її до Китаю. Довкола Білгороду живе кілька тисяч російських біженців, з якими Серби мають великий клопіт. Тому Югославія булаб найбільше рада з того, колиб могла позбутися своїх гостей.

ШТРЕЗЕМАН ПРОТИ ПРОТЕКЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ, А ЗА ЕКОНОМІЧНИМ ОБЄДНАННЕМ.

БЕРЛІН, 28. квітня. — Німецький міністер заграничних справ Штреземан говорив перед Товариством Німецьких Машинових Продуцентів про значінне світової економічної конференції, заявляючи, що політична пацифікація може прийти тільки по пацифікації економічній. Бо ті цлові барієри, той „забобонний протекціоналізм" є тільки поганим наслідком війни. Цілу Европу, хоч вона політично поділена, треба вважати під економічним оглядом як одну цілість. Це відносилося головно до Москви, бо в той спосіб вказував Штреземан на те, що Москва не може відтягнутися від світової економічної конференції.

ТОРГОВЛЯ ОЖИЛА, ЯК СОЦІЯЛІСТИ ПРОГРАЛИ.

ВІДЕНЬ, 28. квітня. — Послідні вибори, які принесли пораженне соціялістам, не нанесли шкоди самій державі, а навпаки піднесли торговлю і кредит. В промислі слідний живий рух, бо всі надіються на найблизші роки спокійних, устабілізованих відносин, серед яких думає Відень відотхнути перший раз спокійно від часу вибуху світової війни.

ЮГОСЛАВІЯ ХОЧЕ ГОДИТИСЯ З ІТАЛІЄЮ.

ПАРИЖ, 28. квітня. — Новий югославянський міністер загракичних справ Воя Маринкович заявив, що конфлікт між Югославією а Італією, який повстав через альбанську справу, дасться легко погодити через безпосередну виміну гадок між Італією а Югославією. Він каже, що Італії Альбанії не треба, бо це край бідний і гористий. Не треба Італії і альбанських пристаней, бо вона і так володіє Адрійським морем. Італія робить тільки цілком непотрібно з альбанської справи квестію престіжу.

71-ЛІТНІЙ СТАРЕЦЬ ПРОБИВ МЕЧЕМ СТОРОЖА ДОМУ.

ПАРИЖ, 28. квітня. — Вулицями Парижа біг над раном старий 71-літній професор Андре Ляйль і говорив до всіх, кого здибав, що він щойно забив свого сторожа. Люде сміялися, бо знали старого професора з того, що він досліджував ростини і був дуже доброю та спокійною людиною. Вкінці професор зайшов на поліцію і повторив своє зізнанне. Поліція провірила і ствердила, що професор дійсно забив сторожа, який знущався над своєю жінкою і дитиною. Коли сторож тиснув жінку за горло, а жінка кричала о поміч, професор стягнув зі стіни старий меч, бо иншої оборони не було під рукою і пішов ратувати жінку. Сторож кинувся на професора, але так нещасливо, що зістав пробитий на місци. А бідний професор навіть не знав, що меч острий, бо він висів на стіні від непамятних літ і ніхто його не рухав.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАВДАННЄ ПРЕСИ

Нема потреби писати про значінне преси так, як нема потреби писати про значінне і силу сонця. Ту силу відчуває кождий щодня на всіх ділянках життя. Розуміє її і президент Кулидж, коли виголошує на приняттю, влаштованім з приводу річних зборів Ді Ассошиейтед Пресс промову, в якій обговорює заграничну політику Злучених Держав, торкаючися таких справ як Нікарагви, Мексика і Китаю, себто справ найважнійших, яких розвязка потягнути може за собою дуже далеко сягаючі консекванції. Президент виправдує в своїй промові американську політику, заявляючи, що Америка не думає мішатися в справи чужих держав. А що американська заграничка політика є тепер дуже часто дуже остро атакована в самій Америці, а ще більше в Европі, президент тої думки, що американська преса повинна вірно стояти при правительстві і обороняти та вияснити його становище. Президент Кулидж висказав свій погляд, що преса не повинна розходитися що до заграничної політики зі своїм урядом, а сповняти свій патріотичний обовязок любови і привязання до свого краю та попирати свій уряд і його заграничну політику.

Коли з иншими частями бесіди президента на загал можна погодитися або приняти їх як заяви до відома, то з побажанням Кулиджа, зверненим в сторону преси, годі погодитися, бо преса повинна бути вірним відбитком громадянської думки. А громадянство і його преса не може відмовитися від критики заграничної політики свого уряду, знаючи добре, що та політика може нанести державі необчислимі шкоди, бо привести до війни і жадати від громадян проливу крови в обороні тої політики. Колиж людина має проливати кров, то мусить знати защо. Преса, що є децидуючим фактором в витворенню загальної опінії, не може йти на сліпо за кождочасним урядом і його політикою. Один фронт мусить повстати тільки в однім випадку, коли держава загрожена з боку ворогів. Тоді обовязком преси піддержати всіми силами свій національний уряд і його політику, бо тоді нема часу на критику, а треба боронити своєї екзистенції.

Така наука, яку витягає американська преса з промови Кулиджа, дуже придалася би рівнож і для української преси. Бо історія з недавного минулого виказує, що в нас тоді, коли ворог стояв перед брамою, коли нищив і палив наші села, наші партійні органи не думали над тим, як би загріти нарід до оборони, але рахували на те, що через поражку на фронті уряд здискредитується та що тоді буде можна зробити переміну та всадити до уряду своїх партайманів. Через те й вороги могли нас перемогти. Бо коли загрожує ворог, то і преса і партія повинні звернути всі свої сили головно на боротьбу з ворогом, а не з самими собою.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАНТЕОН

МИХАЙЛО СТАРИЦЬКИЙ.

(1840—1904 рік).

Дня 27. квітня 1904. року в Київі помер український письменник, поет, драматург і артист Михайло Старицький. Твор всестороннім діячем на українській культурній ниві було Старицький. Походив він з роду полтавських дідичів і з ранніх років увійшов в кола українських національних діячів, що розвинули найширшу діяльність в семидесятих роках, звязавши тим в одно ціле працю шестидесятників та восьмидесятників.

Ще будучи студентом київського університету, Старицький належав до Київської Української Громади, в якій брав діяльну участь разом з Драгомановим, О. Русовим, Чубинським та иншими. Ширша літературна праця Старицького починається немовби у відповідь на ганебний циркуляр російського міністра народньої освіти Валуєва з 1863 року, яким той хотів покласти конець розвиткови українського письменства. Немовби в протест проти того ганебного циркуляру розпочинають жвавійшу діяльність українські письменники молодшого покоління шестидесятників.

Використовуючи спір про самостійність української мови та придатність її до наукових праць, Валуєв спирається на гадку тих українофілів, які гадали, що українська мова придатна лише для „домашнього вжитку". Тому він у свойому циркулярі з 18. липня 1863. року між иншим говорить: „Оні весьма основательно доказивают, что никакого особенного малороссійского языка не било, нет і бить не может, і что наречіє їх, употребляемоє простонародієм, єст тот же русскій язик, только испорченний вліяніем на нево Польші; что общерусскій язик так же понятен для малороссов, как і великороссіян, і даже гораздо понятнєє, чим тепер сочіяємий для ніх некоторімі молоросіянамі, в особенності полякамі, так називаємий український язик". На тій основі Валуєв заборонив друкувати на українській мові книги церковні, навчебники та для початкового читання для народа; дозволялося друкувати лише книги, що належать до красного письменства. Зроблено це з тою метою, щоби не дати національним ідеям розповсюднюватися в широких верствах українського народу. Хитрий російський міністер добре знав, до чого приведе українська національна свідомість, а особливо культурно-національне відродження Українців від Москвинів. Тому вирішив одним розмахом пера припинити, поки ще не пізно, розвиток української культури.

Але, як льогічна відповідь на кожне насильство, на кожну заборону, була ще більша активність українофілів, ще більше упертости та самопосвяти для праці на національній, народній ниві. Кожен старався, як найширше використати ті невеликі можливости, що ще залишив циркуляр Валуєва. Серед тих активнійших діячів перше місце в семидесятих роках займав безперечно Михайло Старицький. У своїм заклику „До молоді" він рішучe виступає проти тих, що знялися війною проти українського культурно-національного руху:

Бо стоголовий людський кат
Лютує, дужчає що днини...
Не можна тратить і хвилини,
Поки ще стогне земський брат...
Най кат жене, а ви любіть
Свою окрадену родину, —
І за неї силу до загину
І навіть душу положіть.

Обставини часу вказали Старицькому, що головна праця українофілів повинна провадитися над розбудженням в народі національної свідомости, а тому він майже всі свої поезії присвятив переважно оспіванню громадських настроїв. Нечисленні його ліричні поезії також визначаються красотою мови, музичностю та справжнім артизмом в розумінню та відчуванню природи.

Майже не було сторінки суспільно-громадського життя, якої не торкнувся Старицький в своїх поезіях. Всі вони пересякнуті любовю до рідного краю, любовю до ближнього та свого земляка зокрема. Проповідує він службу правді, жертвенність за ідею, та служення етиці й моралі.

Вірячи, що сльозами, чи наріканнями нічого не вдієш, він так відповідає у своїм вірші „Нива" на жалі, плачі та стогнання над минувшиною:

Правда, ниво! За сльозами
Не рушили ми з валами...
Гайда-ж в поле! Гине нива!
Додамо до праці руки!
Хоч не ми, та може внуки
Дочекають того жнива!

У вірші „На проводи", присвяченому Драгоманову, він так характеризує відношення Москвинів до українства:

Нас ошукали, брате мій:
І досі тішиться й радіє
Наш лютий ворог навісний;
І досі ніч, нема просвіти,
Рука спускається слаба,
Мовчать одурені діти
Здавен забитого раба...

І звертається він до того раба словами Богдана Хмельницького у вірші „Гетьман":

„Вставайте, сини мої, квіти,
Не гніть перед катом спини, —
Кляньсь: розійю ваші пута,
Свої спокутуе вини!"

Найбільша вина Богдана Хмельницького, на думку Старицького, та, що він зєднався з Москвою й тому він:

...бе себе з роспачу в груди,
Кленє свій безщасний талан.

Горячою любовю поет жив до свого народу, до своєї рідної країни. Та любов давала йому запал, завзяття до праці. У вірші „До України" він говорить:

Як я люблю безрадісно тебе,
Народе мій, убожеством прибитий,
Знеможений і темністю сповитий,
Що вже забув і поважать себе,
Потративши свої колишні сили!
Як я люблю твої сумні могили, —
Україно, як я люблю тебе!

Щоб розбудити нарід „убожеством прибитий", не треба сліз, бо:

Сльози — неміч жіноча, слаба,
А нам треба розбудити сили,
Щоб піднять того брата з могили,
Просвітить віковіччного раба.

Тому досить уже плаксивих пісень, годі вже плакати над недолею:

А заграй таку пісню завзяту,
Щоб долинула в темну хату
І там жовч зворушила украя!
Жалібного не грай!

На соціяльну недолю українського працьовника М. Старицький відкликається віршем „Швачка" який завінчується такими словами:

Спина зігнута в роботі,
Зверху латаний платок...
Не смашний мабуть голоті
Загорілий шматок.

Особливо осуджує він тих, що називають себе друзями нашого народу, величають себе патріотами, а для народньої справи, для народнього добра нічого не роблять, а навіть при чужинцях вирікаються свого. Їх він прирівнює до тих потаємних учнів Христа, що лише з віддалі дивилися на муки свого навчителя:

Усе простив він ворогам;
Він душогубу, лиходію
В раю зустрітися дав надію, —
Та чи простив же він друзям?

Сам він був зразком самопосвяти та відданости свому народови. Все своє життя, майже до останніх днів не покидав своєї праці.

Старицький був першим піоніром, що почав творити чисту українську літературну мову. Не зважаючи на докори, що він творить нові, „кованї" слова, він старанно працював над мовою й тому всі його писання визначаються співучістю та красою. Багата, плодюча праця на українській національній ниві обезсмертила імя Михайла Старицького.

УКРАЇНІЗАЦІЯ НА ВОЛИНІ.

Смієтеся з заголовка? Отож не смійтеся. Бо вже таке в світі завелося, що всюди тепер українізують. Де, кого, нащо, чому? Де, то легко відповісти. Там, де живуть Українці. Виходило би з того, що українізують Українців.

Подумати тільки такі телеграми: Прага: Сьогодня почалася чехізація Чехії; або: Париж: Вже другий рік тревае французізація Франції; або: Берлін: Німеччинізація Німеччини проходить успішно. Що ви, шановні читачі, сказали би на такі телеграми? Хто знає, може який читач прийшов би в редакцію тай показав би редакторові, де перець росте. А ось бачите, про українізацію України у нас пишуть всі газети і навіть не загикнуться. І така пісенятниця не разить уже нікого. Що більше, багато з нас українізацією навіть захоплюється і благословить її. Так, так, сила гіпнозу — страшна річ.

Доки писали про українізацію України по той бік Збруча, воно якось не разило. Може й справді — думав чоловік — там світ до гори ногами перевернули і до того, що там діється, з тутешніми поглядами, чи по вченому — категоріями — і не підходь. Щойно тепер, приглядаючись до того, що починає невиразно накльовуватись у нас на Волині і Поліссі, я почав вдумуватися в суть українізації. Бо маєте знати, у нас теж почалась українізація. Така справедлива, приписова українізація. Не вірите? То послухайте.

Як зачуваю, всі учителі (очевидно Поляки, бо инших у нас нема) дістали наказ до кінця цього року вивчити українську мову в письмі і слові. Хто не вивчить української мови, тому грозять, що стратить посаду у нас на „кресах". Інспектори, візитатори, куратори й инші достойники самі українізуються, по українськи починають з нами говорити і навіть звати починають нас Українцями, а не Русінами, чи Руснаками. До міських самоврядних установ всюди вибирають Українців, то не місцевих, але „навіть" емігрантів з Великої України (місцевих не вибирають, бо з ними був би клопіт, а емігрантові накаже влада, то він певно послухає). Влада почала незвичайно інтересуватися нашими кооперативами. Оживлює їх, дає їм гроші (Пов. Союз Кооператив в Кремінці одержав 12,000 зол. — це славний Робакевич вистарався), але ці кооперативи обсаджують... емігрантами. Ще кілька літ тому дуцька „Просвіта", старалася обєднати всі Просвіти Волині і стати їх осередком. Але влада до цього не допускала. А ось недавно луцька „Просвіта" від самого воєводи дістала листа, в якому він пише, страшно пише: що волинські Просвіти самопас ходять, що нема кому їх обєднати, що вони через те дуже бідні і питає в луцької Просвіти, чи вона не підняла би обєднати всі Просвіти?!!

Ось вам факти з останнього часу. Словом, українізація на цілу губу. Подумати тільки: Учителям - Полякам наказують вивчити українську мову. Що за честь! І наш пересічний обиватель, що захоплювався українізацією Великої України — захоплюватиметься українізацією Волині і Полісся. Забуває, сердега, що там учать Москаля української мови на те, щоби той Москаль на зрозумілій мові навчав Українця Москву любити і від неї не відриватися. І тут на той спосіб беруться. Бачать, що на польській мові багато не вскурають серед нас. І от на другий рік не будуть вже вчити дітей: „кохай Польщу-ськен", але: люби Польщу! Так, так, українізація йде цілою силою пари і там і тут. Ріжниця тільки та, що там українізують Москалів, а тут Поляків.

Щодо вибору Українців до самоврядних установ, то, як я вже згадав, вибирають майже самих емігрантів. На що і чому — відомо. На те, щоби мати нібито представників українського народу, але таких, що за Поляками тягнути будуть. А до цього надаються найкраще емігранти, бо вони від влади вповні залежні. Кооперацію оживлюють і теж обсаджують емігрантами на те, щоби спаралізувати вплини Галицької України і волинську кооперацію втягнути в круг впливів Варшави. Ще цікаво буде знати, чому воєводі захотілося обєднання Просвіт? Ось чому. Всі волинські Просвіти визнали своїм центром Головну Просвіту у Львові. Щоби Просвіти від такого „нерозумного" кроку відтягнути, щоби за всяку ціну вдержати локальський кордон — польська влада старається тепер сама обєднати волинські Просвіти і сепарувати їх від галицьких „бунтівників". Але волинські Просвіти не пішли на таку провокацію. Затіснення звязків з галицькими культурними осередками зайшло вже надто далеко, щоби їх вдалося розірвати польським воєнам західньої культури.

Як бачимо з цього, польська влада на Волині почала наслідувати Москалів — конкуренція...

Головне, щоби українське громадянство зорієнтувалося в причинах цього і знало їм ціну. Тоді, як не було-нроди від попередньої політики — так не загинемо й від нової. На кожний випадок, нова польська тактика не є без звязку з великою політикою Польщі у відношенню до Сходу.

Остап Хвиля.

(„Новий Час").

Василь Бобрів (Смутний).

РУЇНА.

(Спогади звичайного старшини).

(14)

Дійсно, було чим гордитися. Саля на яких півтора тисячі людей та велика сцена з рос кішними декораціями — коштували не мало гроший, Мимоволі вставало почуття поваги до цих сірих незграбних дядьків. На жаль, вистави не довелося бачити.

Спасіння решток української армії було в русі, й тому, як лише зачало смеркатися, зачали сідлати та запрягати.

Нам відомо було, що московські панцирні потяги курсували від Христинівки до Конятина, пильнуючи залізницю і треба було пройти її непоміченими. Не через те, що якийсь-там панцирник міг перешкодити нашому завданню, ні, а лише з осторогу та економії гарматних набоїв, які могли нам ще пригодитись.

Смерком вже зарипіли вози по амерзлому, наче пісок снігу. Розмов та пісень не чуть було, йшли мовчки, як і инчі рази, при переході залізниці, та пізніше, коли траплялось пересікати шляхи — мовчали. Очевидно, інстинктом чуючи небезпеку. Десь коло півночи всунулися в невеличке село Помойна. Напомацки розташувалися, щоб рано рушити далі.

Днів через два, виходячи з якогось села, на обрії помітили кольону. Погода стояла туманна, розізнитись добре не могли, а тому зразу приняли за військо, й звичайно вороже, до наших частин там не було.

Надіхавши близче, угледіли якихось дядьків: хто на возах, а хто пішки брили за возами.

— А хто ви, люде добрі?

— ?

Добрі люде нас розглядали, змагаючись пізнати у нас, що ми за одні.

— Чогож мовчите? Поглухли?

— Та ні, не поглухли, а тілько ліпше булоб, як би не чули, — зачав вже старий чоловік, помахуючи батіжком.

— Чом же то так?

— З Адесу ми, — продовжував той самий, наче не чуючи останнього запиту. — Чортів возили, а тепер пішки йдемо.

— Та хто ж ви такі?

— Підводчики ми. Аникинців возили в Адес. А тепер отце до дому вертаємо.

— Хто вертає, а хто й ні, — вступив у розмову молодий на вид чоловік. — Дехто й до Адесу не доїхав — розстріляли.

Раптом в кінці гурту зчинився галас, когось не пускали на перед.

— А я кажу пустя, тому, що я їх наю. Земляк — говорю.

Я зацікавився й лише повернув голову у бік шуму, як зачув радісний вигук.

— Ну, конешно, вони. Василь Петрович, скажіть отцьому виродкові, щоб допустив.

Виродком був здоровий селянин, добре вбраний, а поставлавший оказавсь моїм сусідою.

— Здоровенькі, живенькі, як же ж воно, га? Воюємо?

— Та воюємо... Земляк мій оглянувсь, наблизився до вуха й прогув: — кидайте, їдемо до дому, чого вам поневірятися? Я хитав головою.

— А ви ж хто, аникинці?

— Ні, Українці.

— Слава тобі, Господи! — й сусіда мій обернувшись на схід трічі перехрестився.

Оказалося, що денікинці давно, задовго до упадку Київа вже виїзджали, „евакуїрувались". Робилося це просто. Підходив який небудь „аристократ в погонах" до візника й питавсь:

— Євободен?

— Так тошно, ваше благородіє, слободен!

— Одессу!

Візник навіть не суперечався, бо знав, біда буде, коли одмовиться, ховаючи надію, пізніще утікти. Але „дворянин" добре пильнував „извощика", сплючи навіть в тачанці. Инчі знов наклали головою, виконуючи бажаннє „защитников престола". За велику, а пізніще горожанську війну ці паразити вивчилися дечого, скажім правити кіньми. Коли такий „извощик" виїзджав у степ „дворянин" пускав йому кулю в потилицю, а сам лишався із господарем і коней і брички, продавши їх пізніще за добрі гроші, рекламуючи, як все, що міг вивезти з „родового імення". Так само як на еміграції грабовані брилянти видавали за фамілійні, все, що вдалося спасти.

Розпрощалися з дядьками й рушили далі.

Перші сутнички нашого війська з Денікіном застали мене в Празі і там у перше я почув від російського полковника, що це принесе велику біду Москалям. І це була правда! Від цього дня власне треба вважати як нім не відворот, то спинення „тріумфального шествія" білих бандитів! До менту нашого прориву в запілля ворога й дальшого руху московська біла армія була в стані розкладу й чим далі, тим дужче котилася по похилій площі. Грабили всі від вищого до нищого, знущаючись над кожним безсильним. В Київі не лишилося жадного дому, котрого не ограбували „защитники отечества", шукаючи нібито гайдамаків або большевиків! З упадком Київа, инчі міста, як Умань, грали туж саму ролю. Сподіватися опору від такого війська не було чого, й ми майже певні були в своїй перемозі. Плян був такий: Київці йшли на Дубову, Волинці, десь недалеко Уманя (де власне, на жаль, не тямлю), а Запорожці на самий Умань.

За тиждень до Різдва кінотка Київців вступила в Дубову. Сумно виглядало знищене містечко. З самого міста не було й знаку. Тут гуляли Махно та Зелений, які попалили та понищили Жидів, прикриваючись назвою петлюрівців, а доконали денікінці. Невеселе випадало святкування Київцям, але ім не звикать було до того. Тут мали остаточно зформуватися, бо підійшли до самого ворожого носа, а ворог, хоч і здеморалізований, але як можна було сподіватися, був далеко численнійший за нас.

VIII.

Не знаю, чи варто мені братися за характеристику командіра київської дивізії, бо занадто богато вже знають про нього й без мене. Коротко можна сказати, що Тютюнник карієрист, доказом чого може послужити його перехід до Москалів. Вірити, що якісь тяжкі обставини примусили його те зробити, навряд чи можна. Міг же він, як і решта, жити й далі за кордоном. Отже не спиняючись, перейду до других осіб, що були помічниками та співробітниками Тютюнника.

Найвидатнішим та найбільш працездатним був сотник Добротворський, так само карієрист, більше як націоналіст. Він виконував обовязки начальника штабу, справляючись досить успішно. Людина з волею, хоч не думаю, що з відповідною військовою освітою, він безумовно впливав на Тютюнника, але в партизанщі роля начальника штабу часом цілком була незначна і він не міг показати дійсного свого хисту та якоїсь роботи.

Поруч з корисними старшинами дивізії, як полковник Шрамченко — командір залізничників, огиналися й піяки, баласт, непотрібні волокити, як полк. Дешлевий та піяк Микола Марнич. Ця пара були нерозлучні, доповняючи один другого. Дешлевого я знаю давно.

(Дальше буде)

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОРОЗУМІННЯ НЕПОЛЬСЬКИХ СОЦІЯЛІСТИЧНИХ ПАРТІЙ ПІД ПОЛЬЩЕЮ.

В неділю, 3. квітня ц. р., відбулися в німецькому клюбі у Варшаві інформаційна конференція соціялістичних партій непольських народів під Польщею. В конференції взяли участь від білорусинів пос. Єремич і пос. Рогуля (Селянський Союз), від німців усі соціялістичні посли, а саме: Кроніг, Цербе, Панкраш і редактор Кук (з Лодзі), від жидівського „Бунду" позирох членів центрального комітету під проводом Альтера, від поалейсіоніс тів правиця (трох членів), під проводом д-ра Гекера, а лівиця (теж трох) під проводом Буксбавма. Від українців узяли участь пос. Маківка („Сель-Роб") і ред. М. Матчак (українська соціял.-рад. партія). Конференція застановлялася над можливістю співробітництва всіх груп і вибрала окрему комісію для вироблення платформи співпраці та доручила їй скликати до місяця чергову конференцію, що матиме установчий характер.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ ТРЕБА ДЕЛЕҐАЦІЇ НА УКРАЇНУ?

В послідних часах богато наших людий, особливо членів нашого У. Н. Союза зацікавлися радянською Україною. Давай — кажуть, як не можем усі їхати, так бодай делеґатів пішлім, хай їдуть, оглянуть Україну, тай нам роскажуть, що бачили. А що цікавість заразлива, як і всяка инша хороба, то не диво, що й я відважився відізватись. Чи приймете мою Парасю до ради?

Декотрі з шановних читачів не кажуть їхати і нікого не посилати. Мовляв, большевики нічого не покажуть. А я, яко старий волоцюга, думаю, що добре було-б таки післати делеґацію. Правда, що тепер люди винайшли телевізію, цебто такий прилад, що розмовляючи з ким через телефон, може взаїмно бачитися, і можливо, що за яких літ 25 мож буде чути й видіти Київ, Одесу, Харків, Полтаву, Катеринослав, Москву, (що кому забажається), — може літом дівчат на леваді, як громадять сіно, приспівуючи Гриця. — Але 25 літ не гарний шматок часу; не всі з нас хотіти-муть так довго ждати, (декотрі будуть мусіли вмерти, декотрі знов поженяться і опісля будуть жалувати, чому не повмирали, заки оженилися) — то краще найби тепер поїхали делеґати.

Можливо, що большевики дещо перед ними закриють, та не всьо. По містах, як і всюди по містах, людське лихо і горе мож закрити. Можуть бути цілком гарні камениці а в них голодні, обдерті, трусячіся від зимна мешканці. Та не так по селах. Цілого обійстя годі фіранкою закрити, і такої штуки навіть большевики не втнуть.

І тут не треба аж якогось експерта-обсерватора, щоби, перейшовшися через якесь село, не запримітив, що в даним селі живе сама біднота, або люди середно заможні, або таки добре собі заможні. А думаю, що наші делеґати кромі міст будуть мати нагоду оглянути й села. І побачуть, що будуть хтіли бачити, а почують вже меньше, а можливо не те, що бажалобся чути. Як-би не було, то думаю, що висилка такої делеґації булаб для нашої еміґрації дуже корисною, щоб тільки поїхали люди чесні і совісні, котрі оглядаючи Україну не тільки, щоб там дивились і собі на вус мотали, але щоб взяли по куснику паперу і по олівцеви і все (що можна!) гарненько позаписували.

Щодо фінансової справи, то нема чого журитися. Думаю, що через 10 або 20 центів жаден член У. Н. Союза не збіднів, а опісля нечлени нашого Союза або инших орґанізацій, хотячи послухати звіту делеґатів, платилиби вступ, і кошти повернулибся. Зимою 1925 р. дискусія поміж „небіщиком" Назаруком і М. Січинським добре оплатилась, отже думаю, що й звіти делеґатів увінчалися успіхом.

Михайло Кривий,
Дітройт, Миш.

ЩО ЦЕ ЗА ДИВО?

Я знаю, що в голосах про делеґацію на Україну забирають голоси і добрі члени У. Н. Союза і прихильники „Свободи", але по більшій части стрічаю тут зовсім нові імена, які якось ніколи не виступали передше на сторінках нашої газети, хоч там говорилося вже про богато всіляких важних справ. Заінтересувалися нашим часописом доперва тепер, коли він дає голос в справі делеґації, хоч та справа на мою думку зовсім не така важна, як її стараються декотрі тут представити. Хто читає тонко „Свободу" або й другі часописи та застановляється над тим, що пишуть самі большевицькі газети (не американські, а ті, що приходять з самого Харкова) той добре знає про ті гаразди, які тепер панують на радянській Україні. Правда, що український нарід там підноситься, але це може завдячити своїм власним силам і невпинній боротьбі з Москвою. Ніяка делеґація не може нас переконати про те, його вчить нас історія від кількох соток літ, а рівнож історія нашої визвольної боротьби за послідне десятиліття. Ніяка делеґація не може принести нам запевнення того, що Москва не держить своєї руки над Україною, бо це признають самі комуністи на нарадах в Москві. Про те пишуть самі большевицькі газети, треба тільки хотіти розуміти написане та видрукуване. Те саме пише вічно „Свобода".

Для читачів „Свободи" на мою думку не треба делеґації. Її хочуть переформувати головно ті, що ніколи нашої орґанізації ні нашого органу не попирали, а навпаки, нам шкодили. Тому вони ніколи не відзивалися в нашім орґані на ніяку справу, а забрали голос аж тепер. Я вважаю стоїм обовязком звернути увагу на ту справу, хоч не хочу тим діткнути тих Шановних Читачів і Дописувателів, що все були щирими Українцями та попирали нашу орґанізацію і наш орган. Вони забирали голос у всіх справах, їх право забрати і сим разом свій голос та мати таку думку, яка їм до вподоби. Бо таке право признає їм У. Н. Союз.

Павло Дурбак.

В СПРАВІ ДЕЛЕҐАЦІЇ НА РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ.

На Немеччину, Анґлію, Францію чи Італію дивимося всі ми, Українці, менш-більш однаково. Сумніви в нас українців в відношенню до радянської України. З того боку, думаю, була би корисною делеґація на радянську Україну, бо можеб ми скорше почали глядіти і на радянську Україну однаковими очима.

Т. Диган,
Монесен, Па.

ПРИТЯГАЙМО ЗАКАРПАТСЬКИХ УКРАЇНЦІВ ДО У. Н. СОЮЗА.

Хочу звернути увагу на одну справу, яка з огляду на добро і розвій У. Н. Союза як і з огляду на загальну справу повинна знайти відгомін серед членів Союза і ширшого нашого загалу.

Як довго ми будемо ще глядіти спокійними очима на те баламутство, яке ще далі треває між нашими закарпатськими братами? Чи не було би пожаданим, щоби почати вже тепер по місцевостях освідомлюючу роботу, щоби відчинити очі свідомійшим нашим братям щодо того страшного баламутства, яким там обмотують наш нарід. Мають і закарпатські Українці свої орґанізації, мають своїх духовників та що з того: ніхто з них не знає навіть, як він зветься, до якого народу належить, якою мовою говорить. Тарабанять і пишуть там такою паламарщиною, якої світ не бачив. Це прямо кпини над нашим народом.

Бо погляньмо на наш У. Н. Союз. Покажім на него закарпатським браттям, що та орґанізація зробила для свого народа за свій час істнування. Скільки маєтку придбала і яку дає освіту народови через свій орган „Свободу". Невелика орґанізація, а видає щоденник, який вірно служить інтересам нашого народу, який вщіплює любов до свого, який учить нас нашої минувшини і показує всю красу нашої літератури і славної нашої історії. Погляньте на конвенцію У. Н. Союза. Скільки там часу присвячується загально-народним справам. Там не волочаться делеґати по коршмах і вулицях, а радять над добром орґанізації і над добром свого народа. Все те не прийшло само з себе. На те склалася довга праця, яку вложив У. Н. Союз в історію української іміґрації в Америці.

Нам треба притягнути закарпатських Українців доконче до Союза, щоби вони могли читати наш орган. А коли будуть читати правдиву українську газету, а не мадярську чи словацьку, то і инакше зачнуть думати. Бо правда мусить перемогти. Треба знайти тільки спосіб, щоби ту правду вони почули.

Треба притягати закарпатських Українців рівнож на наші віча. Вони їх освідомлять, тоді вони скорше побачуть те баламутство, в якім його держать. Треба їх рівнож наклонити до того, щоби вони самі забирали голос і висказували свої думки в „Свободі", бо це зацікавить других до читання.

Павло Поточняк,
Бінґгемптон, Н. Й.

ЧИ СЕ МОЖЛИВЕ БЕЗ ОРҐАНІЗАЦІЇ?

В Сеймур, в стейті Конетикат, помер недавно у шпитали на запалене спин нашого громадянина, 9-літний Семен Дзядик. Малого покійника хоронили відтак з дому родичів, перенесли до церкви, а відтак на цвинтар. На похорон зібралося було богато людий, дорослих і молодежи. Старші прийшли, щоби потішити родичів, відомих громадян, а молодіж, щоби потішити сестру померлого. Старші зібралися головно через те, що й родичі належать до Українського Народного Союза, померший теж був членом Молодечого Союза.

Цікаво, що навіть американська газета написала про сей похорон новинку. Описала, як відбувся похорон; видно, що була приємно вражена подією, співчуттєм людий для потерпівшої родини.

Спитати, чому се таке гарне враженне зробило на американську газету? Бо побачили людий, які спочувають свому товаришови, нещасній родині. Бо побачили якусь орґанізаційну цілкість за тим цілим виступом. Велику частину заслуги за се належить приписати нашій орґанізації. Якби не У. Н. Союз, то наші люди не малиби потіхи в нещастю, і чужі про нас ніколи не зналивби.

На сьому похороні я побачив, як то важно, щоби наші члени вписували свої діти в Молодечий Департамент У. Н. Союза.

Союзовець.

З ТАЇН ПРИРОДИ.

Ще за часів старогрецького вченого Арістотеля старалися розвязати одну з таємничих зоольоґічних загадок — розслідити, як розмножаються угри. Грецькими природниками не вдалося впасти на слід яєць тих риб — тому батьком угрів назвали бога Зевеса. Новочасні вчені переконалися, що всі угри Америки й Европи мандрують у деяких періодах часу геть до горячих вод підзворотникового Антильського моря і в його глибинах зносять яйця. Нераз мандрують більше як 3000 км. Старі самиці гинуть найчастіше, після того як знесли яєчка. Молоді вертають через океан, моря і ріки до родинних околиць, або радше на батьківщину. Така подорож там і назад забирає майже три роки часу. Перший раз витягнули чотири угрові яєчка (мікроскопічно маленькі) в 1925. році біля Бермудів при помочи спеціяльного апарату. Іхтіольоги (цебто природники, яких спеціяльністю є займатися рибами) заопікувалися тими яєчками і з них вилізли чотири маленькі угри. Так відкрито цю тайну, як та риба розмножується, одначе не розяснено причини тих далеких мандрівок, не розяснено вибору місця і т. д.

ПОЗІР! ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

Подається до відома всім нашим українським землякам, що СПІЛЬНИМИ СТАРАННЯМИ ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ, БРАТСТВ І СЕСТРИЦТВ І ПРИ СПІВУЧАСТИ ХОРУ ІМ. ЛИСЕНКА В ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

— устроюється —

Святочний Концерт

для вшанования памяти в 66-ті роковини смерти незабутнього генія-поета ТАРАСА ГРИҐОРІЄВИЧА ШЕВЧЕНКА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-го МАЯ 1927 Р.

в No. 16 Public School Auditorium

Washington & Sussex Sts., Jersey City, N. J.

ПОЧАТОК О ГОД. 7-мій ВЕЧЕРОМ. — ВСТУП ВІЛЬНИЙ.

Обовязком членів і членець Товариств, Братств і Сестриць громадно прибути на це свято не лише самі, але також запросити і инших гостий, які до місцевих орґанізацій не належать. Проситься всіх Громадян з Джерзи Сіті і околиці до численої участи в сім святочнім Концерті.

СПІЛЬНИЙ КОМІТЕТ.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО РОБ. ТОВ. „ЗВЕНИГОРОД"

— відбудеться —

МАЙОВИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО МАЯ 1927 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ,

66—68 E. 4th STREET, NEW YORK, N. Y.

Початок о год. 4-ій попол. — Вступ 50 центів.

Весь дохід призначений на будову читальняного дому в селі Звенигороді.

Товариство запрошує всіх молодих і старших на цей перший ВЕСНЯНИЙ БАЛЬ, на якому буде приграватн першорядна музика і буфет під власним зарядом Комітету. 98-9

За добру і веселу забаву ручить Комітет.

УВАГА! ДЖЕРЗИ СИТІ І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

КОРПОРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ

— устроює —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 30-ГО КВІТНЯ 1927 РОКУ

У СВОЇМ ВЛАСНІМ ДОМІ,

158-160 MERCER STREET, JERSEY CITY, N. J.

Початок о год. 7-ій вечером. Вступ 50 центів.

Українська Громадо! Це буде перший баль по пості, приходіть перевести той вечер у спільній веселій забаві.

99 Комітет.

ПОЛОЖЕННЄ НОВОЇ УКРАЇНИ

Дехто з наших прихильників висловлює думку, що ліпше було заснувати українську оселю в иншім стейті, на прклад в стейті Ню Йорк, під самим містом Ню Йорк. Очевидно, що хто береться до якогось підприємства, він мусить вперед зріло застановитися. Таксамо і заложенне НОВОЇ УКРАЇНИ В СТЕЙТІ НЮ ДЖЕРЗИ не є припадковим. Після довгих дискусій прийшли ми до такого заключення: Українська оселя не може бути створена самими громадянами міста Ню Йорку. Треба отже шукати такого місця, яке меньше-більше малоби центральне положенне межи кількома українськими громадами. Отже грунта коло Плейнфілд надаються на се ідеально, бо лежать у віддали 5—25 миль від около 10 істнуючих українських громад, межи ними таких великих, як Ню Йорк, Нюарк, Джерзи Сіті, Елизабет і т. п. А кромі того се недалеко від Филадельфії і инших громад Пенсилвенії. Отже кождому з наших Українців буде вигідний доступ до НОВОЇ УКРАЇНИ.

Кромі того ще й инші були причини вибору теперішних грунтів. Треба було запевнити можність праці для будучих поселенців. Отже Плейнфілд є сам собою промисловим осередком, а кромі того ціла околиця покрита сіттю фабрик і инших джерел праці. Важним аргументом була близькість летничої стації, а з нею і всі инші можливости, які власне тепер здійснюються. Ми хотіли конче знайти спосіб розслаблення українського імени при помочи сеї летничої стації. Дальше: ми дуже велику вагу клали на переведенне назви вулиць і назви усіх грунтів по українськи. В стейті Ню Джерзи ми мали надію перевести се в діло, і, як вже звісно з новинок, наші надії здійснилися. Назва НОВА УКРАЇНА зареєстрована вже в повітового секретаря (кавнті клерка) повіта Миддсекс, в місті Ню Бранзвік, дня 16. квітня 1927, а діпняли ми сього по великих зусиллях і перепонах. Цікавим радо подамо всі дати сього зареєстровання, а впрочім ми подаємо їх на мапі, яку кождому висилаємо на бажанне з нашого бюра.

Коли хто хоче точних інформацій про всі справи, звязані з НОВОЮ УКРАЇНОЮ, нехай пише до нашого Бюра. А пригадуємо, що ми провадимо також відділ шифкартовий, правничий, заграничний, пересилку гроша, справи іміґраційні і т. п. (Орол.) 99

ZAHAY GLOBE SERVICE & REALTY CORPORATION

30 EAST 7TH STREET, NEW YORK CITY

Tel.: ORCHARD 8988. ВАСИЛЬ ЗАГАЄВИЧ, президент.

ДРУКАРНЯ

У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як: СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:

„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПОПУЛЯРНІСТЬ УКРАЇНИ.

Берлін, 31. березня 1927.

Як трівога, то до Бога.

Отце мабуть найважніша причина, чому тепер, — видається нагло — заговорили в Західній Европі про Україну й українську справу.

Потопаючий і бритви чіпляється — каже пословиця. Так страшно з „потопаючими" не є, але нігде правди діти, під англійською імперією ґрунт справді усувається зпід ніг, а всьому тому (така загальна опінія) винні большевики. Тому не диво, що Англія, готуючись до розправи з большевиками (не конче зараз, бо Англія готується десятки літ наперед), шукає слабих пунктів на сході Европи. А що слабим пунктом є якраз нерозвязана українська проблема (як до війни польська) — ось мотив заінтересовання Україною Англії та тих, на кого англійська політика має вплив.

Слід памятати одно: що англійська політична розвідка найкраща в світі і те, що діється на Україні, їхньої уваги не уходить.

Росте — думає Анґлієць — на Україні національна свідомість; поглиблюються між Україною і Москвою антаґонізми; свідомий нарід не може жити без своєї держави, отже: між відродженою Україною й імперіялістичною Москвою мусить прийти до конфлікту.

Чомуж проте — калькулює Анґлієць — мені не витягнути з цього користей?...

До популяризації української справи причиняється теж доволі російська еміґрація. І Мілюков і Керенський і Кирило (цар без трону) — всі вони вороги большевиків, але за одно похваляли їх: що большевики зібрали всі „русскі землі" до купи і бояться з „сепаратизмом" всяких інородців. Щодо тактики большевиків на Україні то вони мали великі застереження і лаяли їх за українізацію, але тихцем думали: а може справді так треба?

Щойно тепер, як Україна справді почала емаципуватися від нагального диктату Москви, як незалежницькі стремління вкралися вже й у ряди комуністичної партії України — еміґранти за голову хапаються й у своїх ґазетах лаються перестрашені: А чи ми вам не казали, а чи ми вас не остерігали?

Україна хоче вже сепаруватися від Росії, а все це через ту українізацію.

Очевидно, що такі писання не можуть остати без впливу на публичну опінію, серед якої проживає, давно дуже впливова, російська еміґрація.

І треба признати, що Україною почали тепер справді інтересуватися — як гарматним мясом, як товстим куском сала, але і як силою, що рішатиме історію Сходу Европи.

(„Новий Час"). ИЙ.

ЗАЛОЗИ.

Скільки разів пишеться чи говориться про відмолоджування людей методою Воронова, то говориться про перещіплювання їм малпячих залоз (железів). Щож це таке ті залози?

Залозами називаються ті орґани людського тіла, що творять і виділюють з себе течі, потрібні тілови для зросту і для виконування своїх функцій. Такою теччу є, наприклад, піт, що виливається з тіла для того, щоб воно не огрівалося понад міру. Инші залози виділюють течі в самім тілі, наприклад, слинові залози, що творять слину, помагаючу травити їжу. Врешті третій рід залоз вливає свої течі просто в кров. Наука ще не вповні дослідила їх, та відомо вже, що саме ті залози найбільш впливають на фізичний і умові прикмети людини, творять її саме такою, як вона є.

Одною з краще досліджених залоз є так званий тироїд. Він сповняє чотири завдання: 1. дає людині хист і спосібність ума; 2. захороняє її від товстіння; 3. дає силу опиратися отруям; 4. підтримує діяльність полових залоз.

Деякі лікарі і біольоги думають, що найбільший вплив на натуру й характер людини мають саме ті полові залози. Вони не тільки дають людині можливість розмножуватись, але й спричиняють ті звані другорядні полові зміни, перетворення хлопця в мужчину й дівчини в жінку. Те перетворення зміни фізичної й умової натури людини в молодечім віці, є наслідком хемічних перемін, витворених в орґанізмі молодої людини саме тими половими залозами.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК, Н. Й. ПОЗІР!

В НЕДІЛЮ, 1-го МАЯ 1927 Р.

о годині 4-тій пополудни

— відбудеться —

ТОВАРИСЬКА ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ

В ЛЬОКАЛИ УКР. ДЕМ. КЛЮБУ

60 ST. Mark's Pl., New York, N. Y.

Проситься всіх членів і знакомих о численну участь. 99 Видїл.

ВИКЛАДИ ПРО ІДЕЮ НОВОЇ УКРАЇНИ

при помочи світляних образків виголосить Др. С. Демидчук в слідуючім порядку:

Савт Бруклин, Н. Й.: в неділю, 1. мая, о год. 10-ій рано, в українськім домі коло каплиці, 157 — 18-та вулиця.

Ню Йорк, місто: в неділю, 1. мая, о год. 1-ій, в українській церковній галі, 28 Іст 7-ма вулиця.

Норт Бруклин, Н. Й. в неділю, 1. мая, о год. 3. попол. з Українськім Народнім Домі, 101 Ґренд Стр.

Нюарк, Н. Дж.: в понеділок, 2. мая, о год. 8. веч., в Українськім Робітничім Домі, 57 Бікон Стр.

99 (Орол.)

Телефон: Gramercy 5881.

Др. К. Д. БІЛИК

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ.

ЕЛЕКТРИЧНІ ПРИЛЯДИ.

Урядові години: від 12. до 1-ої, від 6. до 8-ої і після умови.

311 E. 18th ST., NEW YORK CITY.

ВДАВАЙТЕСЬ ДО СПЕЦІЯЛІСТ ПРАКТИКУЮЧОГО 27 ЛІТ У ВАШИХ НЕДУГАХ

Без ріжниці, як застарілі Ваші недуги, в Вам помочу.

Хронічні недуги нервів і кишок лічу успішно модерними методами

ДАЮ СКОРІ РЕЗУЛЬТАТИ у всі недугах нервових, шкірних, кров'ових, нервових, мочевих, ревматичних, гемороїди та недугах кишок і ґезамінуйте вашу кров.

Мої оплати умірковані, включно ціни особисті оглядини при кождій ґанті. X-PEP і хемічна аналіза.

ПОРАДИ І ОГЛЯДИНИ ДАРОМ.

DR. LOUIS ZINS, 110 E. 16th ST. NEW YORK,

межи 4th Ave. і Irvington Pl.

Години: Денно 8. рано до 8 вечер в неділі від 9 рано до 4 пополудни

DR. M. SMITH

16 EAST 7th STREET, NEW YORK

Tel. Orchard 6072

Говорить по українськи.

Лічить успішно недуги мужчин, женщин і дітий.

Найдосконаліші електричні апарати.

АКУШЕРКА-МАСАЖИСТКА

Житомирського заведення породів і Київського Зайнського шпиталя.

B. E. SHMULENSON,

471 E. Broadway, 1st fl., New York

Tel. Orchard 8121

ПОРАДИ І ПОМОЧ.

ДЕВЯТЬ КНИЖОК ЗА ДОЛЯРА!

Хто пришле одного долара, дістане оплатно з рекомендованій посилці 9 книжок В. Будзиновського:

1) Ішли діди на муки, 2) Історія України І. (княжий вік), 3) Історія України II. (литовсько-польський вік), 4) З живого медведя (новелі), оповідання: 5) До доли батьків, 6) Шипи Ґерай, 7) Небіжчик ходить, 8) Волю бути козачкою, 9) Пластун. 80—

Доляра висилати в рекомендованім листі на адресу: W. Budzynowsky, ul. Chrzanowska, 11. a., Lemberg, East Galicia, Poland, Europe.

АДВОКАТ

Б. ПЕЛЕХОВИЧ

2300 WEST CHICAGO AVENUE,

CHICAGO, ILL.

Практикує у всіх судах; займається перекладанням абстракти; виготовлює контракти купна і продажі; перепроваджує спадкові справи; полагоджує старокревні, патентові і проч справи. 191—

ФАРМИ!

ФАРМА 150 акрів чорної рівної і без каміння землі, а стебла New York, бубликиз 5 літ як збудовані, дім на 9 кімнат, вода і газ, своя ріка і риба, грубий ліс, 8 коров, 2 коні, богато дробу, засів, ріжна машинерія, миля до міста фабричного, при тверідій дорозі; в тій околици живе 6,000 наших фармерів. Все за $6,000, готівкою $2,000. Ся фарма мусить спродатись сего місяця через се, що жінка розлучилася з мужем. Голоситися до:

P. KUTYNSKI,
432 Howe Avenue, Passaic, N. J. 87-91

ВЕСНА ВЖЕ ПОЧАЛАСЬ,

а в Першій Українській Кольонії в Мілвіл, Н. Дж., котру зорганізував тому 16 літ В. Матолич, як в улію.

Всі кинулись до праці, одні обрабляють землицю, другі будують, щоби як найпожвійше використати сонцу весняну пору.

Серце радується, як на таке дивимось, бо це нам пригадує життя нашої рідної оселі в краю. А се діється в Америці і то на передмістю фабричного міста. А і земельні спекулянти не сплять, бо зараз за українською кольонією, пирелізують землі на лоти та продають їх і то дорого. Та і місто впровадило вже електрику та задумує впровадити всі найновійші уліпшення, а в околиці мостять дороги і пр., при кращуючи сим вигляд української кольонії.

Коли наш бідний робітник купує в місті дім, платить за него дорого, а котрого жадного не має доходу, але противно, мусить зі своєї праці до него докладати, то о скільки ліпше Він зробив, коли купить собі за ці гроші в УКРАЇНСЬКІЙ КОЛЬОНІЇ В МІЛВІЛ, Н. ДЖ., гарний дім, зараз таки при місті, з електричним освітленнем та всіми вигодами, з кусником землі, де крім красного помешкання, годуючи кури, буде мати і гарні доходи.

А у нас є дуже гарні і загосподарювані фарми, котрі надаються так під годівлю курий, як і на звичайне господарство.

І чому не використати сеї гарної весняної пори та хотяй би з цікавости, не для купна, поїхати та запізнатись з життєм наших кольоністів, бо чогось подібного не мали Ви нагоди ще бачити?

Хтоби одинак хотів, щоби ми йому сі землі показали та зі всім запізнали, той мусить з нами перед приїздом порозумітись, коли се можна зробити, бо тепер зі всіх закутків Америки виїзджаються люде в цілі оглядинення там земель, отже в невідповідний час могли бисмо бути заняті.

А много ще інтересніших річей довідаєтесь, коли зжадаєте ніде нас мали. УКРАЇНСЬКОЇ КОЛЬОНІЇ В МІЛВІЛ, Н. ДЖ., та їх ширшого опису.

Пишуть на адресу:

VASYL MATOLYCH,
N. E. Cor. 7th & Green Streets,
PHILADELPHIA, PA.

ФАРМА НА ЛОНГ АЙЛЕНД, продається по причині смерти жени, 6 акрів, дім на 6 кімнат і другі забудовання, сад. Ціна $4.000, готівкою половина. Голоситися до: 99

V. T. KRUGLAK,
151 Ave. A., New York City.

НА ПРОДАЖ ФАРМИ.

Фарма 173 акрів, земля рівна, без каміння, 30 акрів ліса, дім на 9 кімнат, мурована барна на 60 коров, вода коло кожлої корови, друга стайня мурована на безрогу, гараж на 2 авта. Ціна $4,500, готівкою $1,500.

Фарма 95 акрів, 7 акрів ліса, а решта під плугом, дім новий, стайня нова на 20 коров і другі будинки, 10 коров, 2 коні, 100 курий, машини до фарми, школа при фармі, стейтова дорога, до міста миля. Ціна $5,500, готівки $2,500.

Фарма 100 акрів, забудовання у доброму стані, 10 акрів ліса, ріка плине через фарму, 2 коні, машинерія. Ціна $2,000, готівкою $1,000.

Фарма 77 акрів, 14 акрів ліса, дім на 8 кімнат, стайня, гараж і другі будинки як нові, 10 коров, 2 коні, стадо курий, машини, до міста 2 милі. Ціна $5,500, готівкою $2,500.

Хтоби хотів купити добру фарму межи добрими містами нехай голоситься до фармера на адресу: 99—

ILKO WITENIUK,
R. F. D. 7, Rome, N. Y.

ЧВЕРТЬ АКРА ЗА $350.

На легких услівях, около Гікзвіл, Лонг Айленд, 52 мінути від Ню Йорку.

ЛОТИ в Валей Стрим, Лонг Айленд, 23 мінут від Ню Йорку, дешево, на виплат. 88-102

NICHOLAS VOLGAR
225 West 34th Street, Room 1201,
NEW YORK CITY.

СТЕФАН І. ЄВСУЯК
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга чесна і дешева.
Достарчуються автомобілі на весілля, хрестини і взагалі оказії. Удавайтеся до свого!

ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 1745
66 Prospect Av., Bayonne, N.J.
Telephone 540

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за місяць март 1927 року.

ВІДДІЛ 131.

Тов. Просвіта в Москегон Гатс, Миш.

Жертва з каси відділу...$11.00
Жертви від членів 10.00

Разом $21.00

Бойко Теодор $1.00
Лавринчук Андрій 1.00
Ружецький Казимир 1.00
Пронюк Дмитро 5.00
Гжим Бронислав 1.00
Кость Катерина 1.00

ВІДДІЛ 154.

Тов. ім. Тараса Шевченка в Глен Лайн, Па.

Жертва з каси відділу...$ —
Жертви від членів 16.00

Разом $16.00

Біліца Андрій $1.00
Чаприцький Михайло 1.00
Долинський Николай 1.00
Фринцко Олекса 1.00
Фринцко Антін 1.00
Гудяк Микола 1.00
Кеба Андрій 1.00
Кунц Томаш 1.00
Кіпаш Михайло 1.00
Москва Теодозія 1.00
Парила Іван 1.00
Парила Павло 1.00
Пелічевський Йосиф 1.00
Зломкевич Михайло 1.00
Ной Іван 1.00
Фуджак Теодор 1.00

ВІДДІЛ 175.

Бр. св. О. Николая в Дітройт, Миш.

Жертва з каси відділу...$25.00
Жертви від членів 27.00

Разом $52.00

Матраль Николай $1.00
Бартіш Василь 1.00
Білик Петро 1.00
Білінський Василь 1.00
Дячинин Гнат 1.00
Грошко Ілько 1.00
Герчак Семен 1.00
Ясінський Григорій 1.00
Кльоп Василь 1.00
Попик Михайло 1.00
Поливка Яків 1.00
Савіцький Дмитро 1.00
Свіден Іван 1.00
Шеремета Василь 1.00
Телевяк Михайло 1.00
Триболевич Блажій 1.00
Горбінський Николай 1.00
Бартош Василь 1.00
Демко Теодор 1.00
Дяк Андрій 1.00
Дяк Ева 1.00
Гочпан Андрій 1.00
Ярошик Алексій 1.00
Плекан Гринько 1.00
Тибінка Іван 1.00
Поповичі Михайло 1.00
Покорний Ілія 1.00

ВІДДІЛ 183.

Бр. св. О. Николая в Шикаго, Илл.

Жертва з каси відділу...$25.00
Жертви від членів 25.75

Разом $50.75

Бабяк Петро $1.00
Баран Іван 1.00
Бруць Михайло 1.00
Хрущ Петро 1.00
Цицик Микола 1.00
Демкович Петро 1.00
Демкович Петро 1.00
Дороцький Йосиф 1.00
Дороцький Михайло 1.00
Коцан Михайло 1.00
Круць Михайло 1.00
Махник Стефан 1.00
Олійник Захарій 1.00
Овад Антін 1.00
Патроник Андрій 1.00
Шпиральз Іван 1.00
Волчко Павло 50
Чупилевський Дмитро 25
Демкович Іван 1.00
Ерій Микола 1.00
Гавриляк Іван 1.00
Іванишин Іван 1.00
Патроник Михайло 1.00
Подлецький Микола 1.00
Тихойкий Іван 1.00
Жеребняк Іван 1.00
Угрин Йосиф 1.00

ВІДДІЛ 213.

Бр. св. Михаїла в Бейон, Н. Дж.

Жертви з каси відділу і від части чл. прогол.
Діслано від членів $15.00

Разом $15.00

Михаліцький Григорій ...$1.00
Костів Константин 1.00
Мороз Никола 1.00
Гупало Олекса 1.00
Могила Василь 1.00
Гураль Андрій 1.00
Росоловський Мих. 1.00
Мальхут Іван 1.00
Серкис Корнило 1.00
Мельник Мих. 1.00
Петрик Мих. 1.00
Євсяк Стефан 1.00
Хоптій Мих. 1.00
Смарж Мих. 1.00
Бурбела Василь 1.00

ВІДДІЛ 241.

Тов .Ім. Івана Франка в Вукасакет, Р. Ай.

Жертви з каси відділу і від части чл. прогол.
Діслано від членів $2.00

Разом $2.00

Голінський Йосиф 1.00
Дубина Григорій $1.00

ВІДДІЛ 242.

Бр. св. Петра і Павла в Трексвіл, Па.

Жертва з каси відділу...$ —
Жертви від части членів проголошено.
Діслано від членів 14.00

Разом $14.00

Хорват Петро мол. $1.00
Грицко Стефан 1.00
Грицка Михайло 1.00
Греса Іван 1.00
Ільків Ігнатій 1.00
Костишак Йосиф 1.00
Криба Іван 1.00
Кроляк Данило 1.00
Пука Михайло 1.00
Пука Андрій 1.00
Радковський Давид 1.00
Юрковський Мих. 1.00
Бранка Юрко 1.00
Хорват Петро стар. 1.00

ВІДДІЛ 295.

Бр. Сошествія св. Духа в Акрон, Огайо.

Жертви з каси відділу і від части чл. прогол.
Діслано від членів $23.50

Разом $23.50

Баранецький Йосиф 1.00
Бруткевич Василь 1.00
Борович Михайло 1.00
Бур Йосиф 50
Борович Григорій 50
Хорощак Мартин 1.00
Дрежак Фелікс 50
Гурин Теодор 1.00
Косс Петро 50
Котович Олекса 1.00
Косс Михайло 1.00
Косоноцький Андрій 1.00
Лесняк Гнат 1.00
Малецький Григорій 1.00
Мельник Еміль 1.00
Минько Андрій 1.00
Минько Іван 1.00
Сташків Григорій 1.00
Табака Василь 1.00
Українець Микола 1.00
Куриляк Микола 1.00
Сенюта Петро 1.00
Гурин Ілько 1.00
Гнатів Григорій 1.00
Качурчак Теодор 50
Венгринович Михаїл 1.00

ВІДДІЛ 324.

Тов. Мир в Філадельфії, Па.

Жертви з каси відділу і від части чл. прогол.
Діслано від членів $9.00

Разом $9.00

Бучко Розалія 1.00
Кондрацький Григорій 1.00
Філь Петро 1.00
Лобурак Даниїл 1.00
Мельничук Федор 1.00
Рутецький Семен 1.00
Слободзян Іван 1.00
Туркот Михайло 1.00
Метельський Антін 1.00

ВІДДІЛ 339.

Бр. св. Василія в Филадельфії, Па.

Замітка: В числі 85. Свободи з 13. квітня 1927. р. в „Поіменнім виказі Жертв" на Сиротинець-Захист У. Н. Союза за місяць лютий 1927 р. зайшла похибка, що до назви і місцевости відділу. Було проголошено „Відділ 339, Сестрицтво Пр. Діви Марії в Нюарку, Н. Дж." Се мильно. Правильно має бути: „Братство св. Василія, відділ 339, Филадельфія, Па." В тім самім звіті поміщено імя члена Сорока Іван, є. Мих. Правильно має бути: „Сорока Іван с. Макс., жертвував $5.00".

ВІДДІЛ 385.

Тов. Запорожська Січ в Миннеаполіс, Мінн.

Жертва з каси відділу...$ —
Жертви від части членів проголошено.
Діслано від членів 3.00

Разом $3.00

Сопотюк Василь $1.00
Прокурняк Анастазія 1.00
Греськів Йосиф 1.00

(Дальше буде).

АЛЕКСАНДЕР ХИЛЯК
УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ
полагоджує всякі справи правні чесно і совісно.
233 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.
Woolworth Bldg., Room 1526.
Tel. Whitehall 0980.
Вечерами від год. 7 до 9 під ч.
340 EAST 17th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Lexington 2193.

ШИФКАРТИ

ДО КАНАДИ
ОДИНОКА УКР. КОРАБЕЛЬНА АГЕНЦІЯ У СХІДНІЙ КАНАДІ:
ГРИГОРІ МЕХ, властитель.

Спроваджуємо Родини зі старого Краю і виробляємо для них всякі потрібні позволення. Заопікуємося ними старанно підчас подорожі, так само тут на місци. Коли жадаєте, щоби Ваші Рідні чи знакомі приїхали до Канади та не мали жадної перешкоди, так удайсь до нас, а ми спровадимо їх як слід. Ми стараємося самі о полегшене праці для прихідних так, що вам з ними нічим не треба журитися. Наша Агенція існує двадцять років, за вашу родину гарантуємо, противно, гроші звернемо назад. За всякими порадами пишіть або приходіть до:

ANGLO-UKRAINIAN STEAMSHIP TICKET AGENCY,
243 CRAIG STREET WEST, MONTREAL, QUE., CANADA.

ВІДОЗВА!

Видавництво „Нова українська школа у Львові" потребує для виконання ілюстрацій до читанок ріжнородних знимок з Америки, а саме: Фотографій українських церков, шкіл, народніх домів, фарм, картин, які би представляли фармерів і робітників при ріжних заняттях і в ріжних порах року, карток з видами американських міст і краєвидів.

Видавництво просить сею дорогою Земляків, які могливи допомогти зібрати такий матеріял, надсилати його під адресою: **SVOBODA, 83 GRAND STREET, JERSEY CITY** з заміткою **для Видавництва М. Матвійчука,** подаючи при кождій фотографії місцевість, провінцію, а також блище означене краєвиду, за що з гори складаємо щиру подяку. 72—

M. PETROWSKY
REAL — ESTATE — AGENCY
GENERAL INSURANCE
1318 S. 7th ST., ST. LOUIS, MO.
Хочете купити, продати Дім, або який небудь бізнес, удайтесь до мене. Виробляю контракта купна і продажи. Асекурую від вітру і огню доми, меблі і бізнеса. Асекурація автомобілів. Полагоджую всякі справи нотаріяльні. Порада даром. 64—

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

Columbia

НАЙНОВІЙШІ УКРАЇНСЬКІ І РОСІЙСЬКІ РЕКОРДИ
КОЛЮМБІЯ

М. Зазуляк, барітон.
70001F (Христос Воскрес — Согласно заспіваймо)
Евген Жуковський, барітон.
27083F (Зрадниця — Що грубе, то добре)
27084F (Ой козаче біловуйй — На весілю при вечері)
27080F (Снятинська коломийка — Ой поїхав мій миленький)
27081F (Стоїть гора високая — Пусти мене, мамо)
Українська Орхестра П. Гуменюка.
27087F (Ой там за лісом — На весілю під хатою)
Павло Гуменюк з припадковим співом.
27083F (Гусяр гуси зганяє — Хотіла мене мати)
Павло Гуменюк вносить Україну у ваш дім.
27079 (Придани — Перестрини)
70004F Хрестини в 2. частях
27078F (Грай, або гроші віддай — Танець під вербами)
27076F (Ой піду я лугом, лугом — Ой мати мати, москаль в хаті)
Жуковський і Красновський, дует.
27077F (Пішла мати на границю — Сіяся, родися, на щастя...)
12048F (Веселая вдова, вальс — Кармен Сильвій, вальс)

Відограв сольо скрипкове Павло Гуменюк.
Барітон: Евген Жуковський.
27085F (Українсько-Русс. Ту-Степ. — Ой, піду я Шіхер Віхер. — Жидівочка.)
27084F (На весілю, при вечері — Ой, Козаче Білоусий.)
27086 (Ой, не шуми, луже. — Чорні очи як темні.)
27091 (Вівчар на сопілці. — До Почаєва на відпуст.)
Евген Жуковський, барітон з акомп. орхестри.
27082F (Волокита. — Лист з Краю.)
27083F (Зрадниця. — Що грубе, то добре.)
ПАСХАЛЬНЫЙ ПЕСНИ.
Русский Кафедральный квартет города Ню Йорка.
Е 4155 (Да Воскреснетъ Богъ. — Воскресни Боже.)
Е 4156 (Ангелъ вопіяше. — Плотію уснувъ.)
Д. Медов, тенор з акомп. орхестри.
20096F (Казбек. — Прощай мой сын.)
Русский Орнестр Колумбія.
20095F (Косово Вальс. — Видініе Поета. Вальс.)
Лаврентій М. Тимошук, сольо на гармоні.
20098F (Індики в соломі. — Слава полька.)

УКРАЇНСЬКІ

Ой, де ти була? — Іван Петляк і Грицько Когут	27067F
Ой, іду, іду. — Д. Медовий, Тенор	27066F
Ой, не світи місяченьку. — Д. Медовий, Тенор	27066F
Ой, там на Йордані. — Евген Жуковський, Барітон	27069F
Ой, Дніпре, мій Дніпре. — Володимир Лисик, Бас	27073F
Ой, відси гора. — Евген Жуковський, Барітон	27074F
Поправини. — Часть І. і II. — Орхестра П. Гуменюка	27070F
Співаймо чорний. — Іван Петляк і Грицько Когут	27067F
Старість не радість. — Евген Жуковський, Барітон	27072F
Щедрий Вечір нині. — Евген Жуковський, Барітон	27069F
Там на горі крутя вежа. — Евген Жуковський, Барітон	27074F
Танцюйте, молодички. — Українська Орхестра Колюмбії	27064F
Українське весілля. — Часть І. і II. — Орхестра П. Гуменюка	70002F
Во Вефлеемі. — Евген Жуковський, Барітон	27068F
Вся родина на весілю. — Українська Орхестра Колюмбії	27064F
Забрали-забрали. — Евген Жуковський, Барітон	27065F

Жадайте повного каталога українських і російських рекордів. Пишіть або приходіть до нас. Пришлить спис рекордів, котрі хочете, а ми сейчас вишлемо їх вам за посліплатою (C. O. D.). Всі замовлення виконуємо скоро і ретельно. 24

UKRAINIAN AMERICAN RECORD CO.,
86 — 2ND AVENUE, COR. 5TH STREET, NEW YORK CITY
ОТВОРЕНО ЦІЛИЙ ДЕНЬ І ВЕЧЕРАМИ.

ЗАНЕДБАНА ЛЕМКІВЩИНА.

Не добре діється на Лемківщині. Два села перейшли на православе. Причиною були непорозуміння з парохом. Село, з якого вийшов ославлений москвофільський агітатор Гататко, котрий тепер баламутить наших закарпатських земляків, перейшло на латинський обряд; Тернава, де був парохом о. Чайківський, перейшла на латинський обряд в цілости. Крім двох-трох священиків решта духовенства не бере участи в громадському життю. Курток сяніцької світської інтелігенції працює по своїм силам на кооперативному та просвітному полі. Та цього за мало. Тут ще подекуди замаринове передпотопне москвофільство. Держиться воно двома кредитовими інституціями в Сяноці. Несміливо шкірять зуби і хлібоїдизм. „Сельроби" засипують Лемківщину своєю „Волею Народа". Присилають її масово даром. Бідний Лемко, якому досі морочили голову про „алін русскій народ", тільки плечима здвигає: не знає вже, кому вірити.

Рік тому по селах було ще урядування мішане, печатки громадські українські, дорогоказки тільки українські. В останніх часах все це знищено. Без протесту населення! Костели по селах ростуть. Польські ксьондзи ловлять душі без ніякого спротиву. Всі польські чинники (ксьондзи, адміністраційна влада, поліція, польська інтелігенція, і т. д.) ведуть вперту боротьбу над польщенням Лемківщини. Про настрої серед тутешніх Поляків нехай посвідчить ось яка подія: В Бувківську пороблено заходи в справі будови церкви (тут теж богато греко-католиків змінило обряд!). У відповідь на це Поляки устроїли віче і запротестували проти будови церкви. Д-рови Жукови здерли польські „патріоти" український шильд, мовляв — тут „polska ziemia".

Лемківщина не має проводу. Духовенство — одинокий чинник, який мігби дуже богато зробити, не доносує більше, як в инших околицях. Сяніцький політичний провід повинен скликати ширшу нараду людей доброї волі з місць, щоби подумати над ратуванням Лемківщини. Бо на Лемківщині не добре діється.

(Перемиський „Укр. Голос").

„Облудний".

Під Кенігрецем австрійському полевому маршалові Фестетізе розшарпало ногу. Мусіли йому ногу ампутувати. Коли операція скінчилася, полевий маршал розкрив очи й побачив, що чура його, який стояв побіч, проливає рясні сльози.

На це маршал Фестетізе сказав весело:

— Шануй свої сльози, ти обдурилку. Та ти лише тішишся, що відтепер чиститимеш мені лише один чобіт.

Ріжниця думок:

А.: Кажу тобі, людство доти буде нещасливе, доки продаватимуть алькоголь.

Б.: Щира правда! Повинні його роздавати даром...

ЗНОВА ПОРІЖНИЛИСЯ.

Щоб муж лишень знав, яка є власлива причина, показавши мізосерадіє для жени. Для женщини се трудна річ, коли недомагає на жолудок, бути у згоді з другими. Нестравність і затвердженя були причиною богато траґічних сцен в супружестві. Длятого то тисячі жінок безперестанно опирається на Трінера Гірке Вино, щоб звільнитися від жолудкових недомагань. Дістаньте бутельку від вашого аптекаря або свидлярі. Ліквірсимо днесь ($1.25, трохи дорожше на полудни і далекім заході). Пробни по одержанню 15 ц. вишле вам Joseph Triner Company, 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

НАГНЕТИ

Сейчасова Поміч

Dr. Scholl's Zino-pads застосовують ся більш спорше ніж другі взагалі методи. Перо дізнаєте кожнім застосуванню. Не найтерші мозолі. Рожне почувайте зараз. Коли знаєте вже, дозволяєте більше. Коли нові черевики дуже тесні, Zino-pads вже зробили їх сейчас. Ся тому що Zino-pads дають ваш причиняючим і терти чи рвачки.

Dr. Scholl's Zino-pads застосовують ся проти варзаї мозолі спадаючих. У всіх аптиках і складах обуви—35ц.

Dr Scholl's Zino-pads
Наложіть один—а біль минув.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ 25 акрів доброї фарми при стейтовій дорозі, близько місточка, добрі будинки, земля знаменита, кінь, корова, кури, фармерські знаряди і т. п. Ціна $3,500, готівкою $1,000. Голоситися до: 94-9

I. KERSTNER,
27 Brown St., Flemington, N. J.

НА ПРОДАЖ РЕСТАВРАНТ, добре вироблений бізнес, рент $35.00; продам дешево через другий бізнес. Голоситися до: 97-102

РЕСТАВРАНТ,
363 Henderson St., Jersey City, N. J.

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРИЯ І БУЧЕРНЯ з трема кімнатами до мешкання, рент дешевий; продається по причині слабости. Голоситися до: 97-102

S. WEIL,
193 Grand Street, Jersey City, N. J.

НА ПРОДАЖ ДРАЙ ГУДС І КЕНДИ ШТОР, продається дуже дешево, 4 мешкальні кімнати, рент $35.00 Голоситися під ч. 261 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J. 98-100

НА ПРОДАЖ гросерия і делікатесен, бізнес добре вироблений, тижневий торг $600, між Українцями, Поляками, Росиянами і Литовцями; ціна приступна, продається по причині виїзду до краю. Голоситися під ч. 266 WYTHE AVE., pir Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y. 98-100

ХТО З ТОВ. ДЯКОУЧИТЕЛІВ має партитуру „Ніч під Івана Купала" на плано і голоси, а хотівби продати або позичити за добру ціну, прошу ласкаво зголоситись на слідуючу адресу:

GEO. BEREZINSKY,
P. O. Box 662, Centralia, Pa. 99-100

НА ПРОДАЖ КЕНДИ ШТОР в добрім положенню, бізнес вироблений; продається з причини виїзду до краю. Голоситися до 97,9,01

КЕНДИ ШТОР,
553 Market St., Newark, N. J.

ДОБРА НАГОДА для Українця, котрий би хотів купити гросерию і бучерню, положену межи Українцями, Словаками і Поляками. Першенство купна має Українець. Причина продажі фамілійне непорозуміне. Ціна після умови. Писати або приїздати до:

FRANK CHRUSZCZ
Grocerie and Meat,
682 Hazard Road, Palmerton, Pa. 99,01,3

ДО ВИНАЙМУ (FURNISHED ROOMS) 2 КІМНАТИ ДЛЯ МУЩИН. Голоситися до: 99-100

Mrs. MYKYTKA,
169 Webster Ave., Jersey City, N. J.

АГЕНТИ — НОВИЙ ПЛАН дуже високо дасть Вам заробити $50 до $100 тижневo, продаючи сорочки впрост людям. Капітану ні практики не вимагається. Представляєте саму фабрику. Пишіть тепер по Дарові Зразки. MADISON SHIRTS, 564 Broadway, New York.

РИЗНИЦЯ І СКЛАД ЦЕРКОВНИХ РІЧИЙ
Mme SOPHIA OLSHANSKA
365-7 W. 118th St., New York, N. Y.
Phone: Monument 4627.
Take 6th or 9th Ave "L" or Broadway Subway to 116 St. 217—

ПАТЕНТИ

BRYANT AND LOWRY
Registered Patent Attorneys,
310 VICTOR BUILDING,
WASHINGTON, D. C.

Пишіть по Опіси і Шкіци та гарно ілюстровану Патентову Книжку. Обі висилаємо, на жадане, даром. Напишіть також над яким винаходом працюєте, тепер і пришлеть нам шкіц і опис до перегляданя, щоб забезпечити ваші права сейчас.

Найбільші признаня, уміркованї ціни, скорі послуги, понад 25 літ практики. На ваші запити відповідаємо даром.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ВИПОСЧИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
138 E. 7th St., NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568